

“Den tredje Jörgen“ Blackstad styr och ställer på traditionsrika Sälboda Gård

Ungdom, energi, vilja, duglighet och medvetenhet om traditionens makt och stora betydelse, det är egenskaper som unge herrn till Sälboda — Jörgen Blackstad — har att sätta in i strävan för att rätt förvalta det arv han som knappt myndig fick axla ansvaret för. Och ytterligare en sak är, att vid sin sida har han kloka och förnuftiga fru Karin — visserligen lika ung hon och dessutom storstadsflicka, men med en tåga för sju och med vaken blick för landsbygdens stora och vidunderliga charm.

Det är en vacker gård Sälboda. Inte bara den yttre arkitekturen med sina rena linjer och med den vackra parken runtom njuter man av, utan kanske ändå mer av interiören som bjuder på skönhetsintryck av rika mått. De pampiga massiva ytterdörrarna av ek slår upp till en hall, stor som en mindre, modern våning och på var sin sida om den ligger sedan rökrummet med öppen spis och manligt betonad inredning och matsalen vars möbler en gång beställdes till Jössefors herrgårds matsal.

Vår matsal här på gården är förresten en ganska trogen kopia av den, berättar disponent Blackstad, som tillsammans med sin fru visar oss runt. Till och med de rundade hörnen finns hos oss, men vi har inrett skåp med glasdörrar i de hörnutrymmena. 36 personer kan sitta vid dukat, rakt bord får vi vidare höra, så livsutrymme för de här två och unga fröken Kristina på nio månader finns det i övermått, inte bara i dessa båda gemak utan i husets övriga 22 rum också för den delen. Vi undrar om de någon gång kommit på att de kan roa sina gäster med leken "gömma ringen", men vi tillägger att kanske det trots allt inte är värt eftersom det kan hända att man efter en stund får övergå till "leta gästen". På nedre våningen finns också det stora och härliga köket — modernt och tip-top förstås. För det är inte bara utomhus, som arbetet skall rationaliseras, säger fru Karin bestämt. Skall jag klara av det här måste jag ha både dammsugare och golvbonare och alla de andra hushållsmaskinerna. En del av gästrummen har man också inrett i det här planet.

På övre våningen kommer man först upp i en stor hall med möbler klädda i kretong i glada färger. Här sitter vi oftast på värarna och somrarna, talar de

Disponenten och herren till Sälboda — unge 25-årige Jörgen Blackstad vid en Liljefors-tavla i det ombonade herrrummet.

om, eftersom det är ljusast här. Biljardrummet därintill är för tillfället omvandlat till syateljé. Husets fru är nämligen förutom allt annat också händig sömmerska och till och med högtidsblåsorna tillverkas på "ateljé Karin" då och då. Här på andra våningen ligger förutom många andra rum också salongen och lilla kabinetten — två underbart vackra rum med sidentapeter och gustavianskt i guld och grått.

Vi slår oss ner framför brasan i rökrummet, vars terakottafärgade väggar förhöjer känslan av varmt ombonad, för att lyssna till vad husets folk har att berätta om det som händer och sker i deras helg och söcken. Faster Gunilla — Jörgen Blackstads syster — har mycket nådigt utsetts till tillfällig knä-sittare av sin lilla brorsdotter och man undrar vem som tycker det är härligast, lilla ljuslockiga Kristina eller mörka paranta Gunilla.

Det är inte småsaker som Jörgen Blackstad skall sköta. Man kan nästan säga att trådarna han skall hålla i sin hand räcker till en hel garnhärva — inte i betydelsen oredig utan i betydelsen stort antal. Det han kanske är mest intresserad av är jordbruket med sina 440 tunnland öppen jord och 3.700 tunnland skog. Själva lantbruket i och för sig är väl det minst lönsamma av det gården driver, men det bjuder på så många olika arbetsmoment och så många spännande händelser, säger han. Det är inte en kreaturslös gård, men man har försökt lägga an mest på köttproduktion, trots att besättningen nästan uteslutande består av vanlig hederlig SRB-ras. För närvarande har vi c:a 225 djur, talar han om, och därav bara c:a 60 mjölkkor. Ur arbetssynpunkt är det ju mer be-

Mor och dotter — unga fru Karin och 9-månader Kristina — är båda lika ljuslockigt blonda.

sparande allra helst som ungdomen går i lösdriftsladugård. Den byggdes 1947 i konventionell utförande och den byggdes upp efter den som stod där dessförinnan, som i sin tur hade uppförts 1938. Djuren går i djupströ och så är det mekanisk utgödsling. Fyra djurskötare har vi som sköter det här, men de har

också på sin lott 75 svin och 4 hästar — därav en ännu inte inkörd unghäst.

Det där med hästar låter intressant, men vi får reda på ganska så snart, att de används praktiskt taget bara till skogskörslor, vintertid och på sommaren har de en enda lång semester. Medan vi är inne på skogsfrågan tar vi reda på att traktorer de förekommer inte så mycket. Man har byggt åtskilligt av egna skogsvägar och så är man med också i samfälligheter på andra ställen. Och det gör att när hästen gjort sitt kan lastbilen ta vid. Den tränger allt längre och längre in i skogen, säger disponenten.

Jorden är rätt så bra, talar han om vidare. Det är lerjord till största delen och med en ordentlig jordbearbetning och med användande av de hormonderivat, som finns, så blir grödan riktigt skaplig. Växtföljd har man också såtillvida att man växlar mellan vall—vårsäd och höstvetete. Särskilt spannmålsodlingen sker med högt mekaniserad maskinställ, men man försöker som bäst att även få vallskörden dithän. Man har bl. a. planerat både skulltork och spannmålstork också, hur det nu blir. Men det har vi då redan märkt, att med detta konstiga klimat skulle vi mer än väl behöva det, inflikar fru Karin, som hela tiden då och då givit sitt bidrag till berättelsen.

Men man har också sågverk på gården och det har gamla anor, berättar Jörgen Blackstad, vidare. Det har då funnits ett på samma plats åtminstone sedan i början av 1700-talet, det vet vi, säger han. För vattenfallet, som ligger där och som nu är utarrenderat till staden, var ju kraftkällan då som nu. Dagens

Gunilla Blackstad — Jörgen Blackstads syster — på tillfälligt besök på Sälboda tillsammans med husets kelgris för närvarande nummer två — Cockle.

sågverk har en kapacitet på ungefär 800 standards och mer än 50 % av timret kommer från egna skogar. Vi har nyligen byggt om det i ett par detaljer, fortsätter han, och det har gjort att produktionen ökats c:a 50 % under de sista tre åren. Till sågverket hör också ett hyvleri och försågningen ligger på både export och hemmamarknad.

Av den egna produktionen går något över 10 % till den snickerifabrik som också hör till gårdens många strängar. Tidigare har man där tillverkat blandade byggnadssnickerier och avsättningen har skett mest i trakterna runt omkring. Nu har man det gångna året byggt till det med en länga på 700 m² och specialiserat sig på fönster och avsättningsområdet har ökat till hela södra Sverige.

Jörgen Blackstad är också politisk aktiv, som den moderne man han är och sedan två år tillbaka har han säte och stämma i Gunnarskogs kommunalnämnd. Det är en fin kommun det här, säger han, och eftersom jag suttit så kort tid — att jag inte kan ta någon ära av det själv — kan jag också skryta med att kommunalpolitiken sköts mycket bra. Vi är nog den kommun t. ex. som har den lägsta skatten i hela Värmland och ändå ligger vi inte efter på något område.

I fråga om politik liksom i så mycket annat delas han intresse av fru Karin för vilket ingenting, som hör makens arbete till, tycks vara främmande. Jag har mitt att sköta, säger hon, och hinner inte alls delta i något av gårdens skötsel. Men jag gör allt jag kan för att ändå få inblick i det. Det är ju bra mycket roligare på så vis.

Karin Blackstad tänkte annars gå sköterskebanan och hann också en bra bit på väg på den, innan hon bytte sitt flicknamn mot det nuvarande och i stället

blev härskarinna på Sälboda. Men det jag är allra gladast över är, att jag gick en ett-årig hushållskurs innan jag började min elevtid, säger hon. Hur mycket nytta jag haft av den, det kan jag inte säga. Och det var ju inte bara matlagning man fick lära sig. Ekonomi och sömnad och vävning och mycket annat ingick också som ämnen.

Vi frågar henne hur det gick att omplantera sig och hon svarar att första året var det väl litet konstigt, men nu skulle hon inte gärna vilja flytta tillbaka till stan igen.

Jörgen Blackstad är den tredje "Jörgen" som bor på Sälboda. Hans farfar — ursprungligen norrman — hann just bli svensk innan unionskrisen, och Sälboda blev ganska snart kärnan i de många gårdar och bruk, som han ägde. Och vi hoppas väl att namnet skall gå vidare i fjärde led också, säger de båda och ler mot varandra. Ännu så länge har vi bara Kristina, men ingen av oss är ju mycket äldre än 25 år, så peppar, peppar och åter peppar.

Linda.